N^ER 6

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 14 Stycznia v. s. 1824 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 5 stycznia.

Gazeta senacka ogłosiła Naywyższy Manifest, w brzmieniu następującém:

z Bożey Łaski
MY ALEXANDER PIERWSZY
Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy
i tam daley i tam daley i tam daley

Uważając, iż z wprowadzeniem nowego wzoru assygnacyy, za ukończeniem wymiany dawnych i za zmnieyszeniem samey ich ilości, zmnieyszyły się zatrudnienia Banku Assygnat Państwa,

Rozważywszy Opiniją Rady Państwa,

Uznaliśmy za dobrą potwierdzić dodatkowe Urządzenie tego Banku, nowy zmnieyszony jego etat, i dodatkowy etat Kantorow Banku Handlowego, tu załączone.

Na tym Manifescie własną Jego Cesarskiey Mości *ręką podpisano tak:* Alexander.

Sankt-Petersburg dnia 18 grudnia 1823 roku.

DODATKOWE URZĄDZENIE ASSYGNACYYNEGO BANKU PAŃSTWA.

I. o Banku w ogólności.

§ 1. Główne obowiązki Assygnacyynego Banku Państwa są: przyymowanie papierow assygnacyynych, robionych dla wymiany starych assygnat; ich podpisywanie; rewizya wchodzących do Banku assygnat; i odmiana grubych na drobne, starych na nowe, również i odmiana assygnat na monetę miedziana.

§ 2. Dla łatwieyszego wypełnienia tych obowiązkow, Bank dzieli się na dwa oddziały, a wykonywa działania pod bezpośrednim nadzorem Rządu Banku.

§ 3. Zmiana assygnat grubych na drobne i starych na nowe, takoż i na monetę miedzianą, ma bydź wykonywana, prócz Banku Assygnacyynego, w Kantorach Banku Handlowego. (*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Przez Naywyższy Ukaz Jego Cesarskiey Mości do Rady Państwa, pod dniem 14 grudnia 1823 roku, Członek Rady Państwa, Jenerał piechoty, Hrabia *Rostopczyn*, na własną prośbę i przez wzgląd na osłabione jego zdrowie, Nayłaskawiey uwolniony od wszystkich obowiązkow, podług swego żądania, z dawnieyszym jego tytułem Ober-Kamerhera Dworu Jego Cesarskiey Mości.

Przez Naywyższe Ukazy do Rządzącego Senatu, wydane w roku 1823:

Dnia 5 grudnia. Tobolski Gubernator Cywilny, rzeczywisty radca stanu *Osipow*, na własną prośbę, dla słabości zdrowia, naymiłościwiey uwolniony od tego obowiązku, z przyłączeniem do Heroldyi do powrótu do zdrowia i z wypłacaniem, nim się przeznaczy na mieysce, randze jego odpowiadające, po 2500 rubli na rok.

Teyże daty. Odstawny jenerał major *Anrep* naymiłościwiey naznaczony radcą oddziału rachunkowego admiralicyynego rewelskiego, z przemianą rangi na stopień 4tey klassy, i z pensyą podług rangi po 1800 rubli; także z żywnością na dzienszczyzkow przeznaczoną i po 400 rubli na rok pieniędzy kwaterunkowych.

Dnia 17 grudnia. Były naczelnikiem Rządu tamożni rossyyskich i rzeczy handlowych w Królewstwie Polskiem, Jenerał major *Lang*, mianowany Ajentem jeneralnym Ministeryum skarbu w Królewstwie Polskiem, z zatrzymaniem pobieraney dotąd płacy i innych dochodow.

Teyże daty. Naczelnik okręgu celnego radziwiłłowskiego, radca kollegialny *Kawecki*, uwolniony od tego obowiązku dla przyłączenia do Heroldyi, a naczelnikiem tego okręgu naznaczony odstawny jenerał major *Stakelberg* 2gi, z przemianą rangi na cywilną Rzeczywistego Radcy Stanu.

Teyże daty. Podolski prokuror Gubernialny, Radca dworu Józef *Horehlad*, przeznaczony dla znaydowania się przy Radcy Taynym, Senatorze, *Nowosilcowie*, z pensyą roczną 1200 rubli srebrem.

Teyże daty. Dla ułatwienia stosunkow handlowych z Królewstwem Polskiem Naywyżey Rozkazano, mieć w *Warszawie* Jeneralnego Ajenta Ministeryum Skarbu z Kancellaryą, podług przyłączonego etatu. (Ajent jeneralny: pensyą, stołowy dochód, na kwaterę i na podróże, pobiera podług szczególnego wyznaczenia Naywyższego. Sekretarz 600 r. i na kwaterę 120 r., translator 600 r. i na kwaterę 120 r., 2 urzędnicy do szczególnych poleceń po 500 r. i na kwaterę po 120 r., 2 kancellarzyści po 200 r. i na kwaterę po 60 r., stróż 60 r., na wydatki kancellaryyne, i najęcie domu na kancellaryą 1000 r. cały etat roczny 4260 rubli srebrem.)

Teyże daty. Uważając na wydatki, wyłożone przez Skarb na utrzymanie kantonistów woyskowych, z których corocznie znaczna liczba wchodzi do służby woyskowey w niższych rangach, zmnieyszając przez to liczbę ludzi potrzebnych do uzupełnienia armiy, z ulgą dla stanów, podlegających tey powinności; z drugiey strony zwracając uwagę na położenie tych, którzy z kolei naboru oczekując, zostają w niepewności obrania sobie stanu życia na czas przyszły i zatrzymują się w pożyteczney dla siebie czynności: Uznaliśmy za rzecz sprawiedliwą, równie w celu usunienia tey zawady dla mających do tego środki dostateczne, jako i dla niejakiego wynagrodzenia wydatkow skarbowych, potrzebnych na utrzymanie kantonistów i przysposobienie ich do służby, uczynić następujące rozporządzenie:

1) W biegu następującego 1824 roku, rozdać z Izb Skarbowych, życzącym tego, trzy tysiące pięćset kwitow dla policzenia za rekrutow w następnych naborach, kiedy uzupełnienie Armii będzie tego wymagało.

2) Zrobienie rozkładu liczby kwitow dla każdey Izby Skarbowey polecić Ministrowi Skarbu, po porównaniu z tem, jak wiele ich było wydanych, na osnowie Ukazow 5 listopada 1811 i 4 września 1816 roku; i rozkład ten razem z ninieyszym Ukazem ogłosić.

3) Za każdy kwit przyymować, na osnowie tychże ukazow, po dwa tysiące rubli.

4) Pozwolenie brania z Izb Skarbowych tych kwitow rozciągnąć na wszystkie stany, rekruckiey powinności podlegające, bez wyjątku.

5) Od ogłoszenia tego Ukazu, życzący nabydź kwity na policzenie rekruta w pierwszym następnym naborze, mają podać prośbę do Izby Skarbowey.

6) Izby Skarbowe, zapisawszy prośbę pod tą datą, w którey podaną została, przyymują pieniądze i wydają kwity, podług kolei wchodzenia prośb.

7) Jak tylko cała liczba, w rozkładzie oznaczona, napełni się, wydawanie kwitow ustaje.

8) Jeżeliby się zdarzyło, że kilka prośb weydzie w jednym dniu, a liczba ich przewyższała liczbę zakreśloną w rozkładzie, wtedy takim dawać na urzędzie zasiadający Izby Skarbowcy losy, i zadosyć uczynić przez losy.

9) W ogólności w zdarzeniu wejścia prośb więcey od liczby naznaczoney w rozkładzie, Izba Skarbowa, nie wydając kwitów i nie przyymując pieniędzy, donosi Ministrowi Skarbu o liczbie prośb, zostających bez zadosyć uczynienia; i jemu zostawia się dopełnić tę liczbę z liczby naznaczoney na inne Izby Skarbowe, do których do 1go lipca nie weydzie prośb w liczbie zupełney, naznaczoney w rozkładzie.

10) Na szczególne staranie i odpowiedź Gubernatorów Cywilnych wkłada się, iżby przy wydawaniu kwitow i w przyymowaniu wypadających za nie pieniędzy, naymnieyszego dla nikogo śceśnienia nie było dopuszczano, i żeby wszelkie pokuszenie się do nadużyć było oddalone.

W rozkładzie kwitow na gubernije zawiera się wyznaczenie następujące: gubernija astrachańska 18, wołogodzka 58, woronezka 3o, włodzimierska 45o, wiatska 5, ekaterynosławska 4, irkucka 10, kaluzka 120, kazańska 60, kostromska 240, kurska 3o, kaukazka 4, inflantska 4, moskiewska 35o, mohilewska 2, niżehorodzka 360, nowgorodzka 100, ołoniecka 35, orłowska 65, orenburska 3o, połtawska 2, pskowska 3o, penzeńska 65, permska 3, rjazańska 200, saratowska 180, smoleńska 16, sanktpetersburska 100, simbirska 160, tulska 6o, tambowska 140, tauryczka 2, twerska 200, tomska 6, tobolska 15, chersońska 2, czernihowska 3, estońska 1, jarosławska 35o. Ogoł 35oo.

Dnia 19 grudnia. Obowiązki rządcy kancellaryi kollegium admiralicyi państwa, rozkazano sprawować naczelnikowi oddziału admiralicyi czasowey kommissyi rachunkowey urzędnikowi 6tey klassy *Browcynowi*, z zatrzymaniem wszystkich dotąd pobieranych dochodow.

Teyże daty. Archangielskim Gubernatorem Cywilnym naymiłościwiey mianowany tameczny wice-gubernator, Radca stanu *Tuchaczewski*.

Dnia 27 grudnia. Sekretarz kancellaryi departamentu czarnomorskiego, radca tytularny *Jacyna*, nayłaskawiey podniesiony do rangi 8mey klassy.

D. 3o grudnia. Ober-prokuror 1go Departamentu Rządzącego Senatu *Mawrin*, w nagrodę długiey i gorliwey służby nayłaskawiey mianowany Radcą Taynym, i ma zasiadać w Rządzącym Senacie, na jego zaś mieyscu naznaczony oberprokuror 2go oddziału, 5go Departamentu *Kazadajew*.

Teyże daty. Ober-prokuror 4go departamentu Rządzącego Senatu Hrabia *Sałtykow*, w nagrodę długiey i gorliwey służby nayłaskawiey mianowany Radcą Taynym i ma zasiadać w Rządzącym Senacie.

Teyże daty. Mistrz Heroldyi Rzeczywisty Radca Stanu, *Mansurow*, w nagrodę długiey i gorliwey służby, mianowany radcą taynym i ma zasiadać w Rządzącym Senacie.

D. 31 grudnia. Ober-Prokuror Powszechnego Zebrania Rządzącego Senatu Departamentow moskiewskich, *Ogarew*, nayłaskawiey mianowany ober-prokurorem 2go oddziału 5go Departamentu, a na jego mieysce naznaczony ober-prokuror 8go Departamentu Xiążę *Gagaryn*; na tego zaś mieysce w 8mym Departamencie Ober prokurorem ma bydź należący do Ober-prokurorskiego stołu 2go oddziału 6go Departamentu Rzeczywisty Radca Stanu Alexander *Nowosilcow*.

Teyże daty. Sprawujący obowiązki ober-prokurorów Rządzącego Senatu, Radcy Stanu, w 2gim Departamencie *Kaysarow*, w 2gim oddziale 8go Departamentu *Koczubey*, i w 1szym oddziale 6go Departamentu Xiążę *Łobanow-Rostowski*, nayłaskawiey mianowani ober-prokurorami.

Teyże daty. Ober-prokuror 7go Departamentu Rządzącego Senatu *Zasiecki*, uwolniony od tego obowiązku, dla przeznaczenia do innych obowiązków, a na jego mieyscu naymiłościwiey rozkazano bydź ober prokurorowi 2go oddziału 6go Departamentu *Peszczurowemu*; na tego zaś mieyscu w 2gim oddziale 6go Departamentu bydź ober-prokurorem, należącemu do ober-prokurorskiego stołu w 7mym Departamencie Rządzącego Senatu, Rzeczywistemu Radcy Stanu Bazylemu *Nowosilcowemu*.

Teyże daty. Ober-prokurorowi 2go Departamentu Rządzącego Senatu *Kaysarowemu*, naymiłościwiey rozkazano bydź Ober-prokurorem w 4tym Departamencie; a w 2gim Departamencie sprawować obowiązki Ober-prokurora, należącemu do Ober prokurorskiego stołu w 1szym oddziale 5go Departamentu Radcy Stanu *Szczerbininowi*.

Teyże daty. Expedytor Departamentu Ministeryum sprawiedliwości, radca dworu *Haller*, w nadgrodę gorliwey służby i niezmordowaney pracowitości, nayłaskawiey mianowany radcą kollegialnym.

Teyże daty. Należący do stołu ober-prokurorskiego w 8mym Departamencie Rządzącego Senatu Kamerjunker 5tey klassy, *Wałujew*, nayłaskawiey mianowany Rzeczywistym Radcą Stanu.

Rządzący Senat ogłosił Ukaz okolny, pod dniem 26 listopada 1823 roku, dozwalający Żydóm, którzy przyjęli wiarę Chrześciańską i oświadczą życzenie, zapisywać się w innych guberniach, z wykreśleniem ze zgromadzeń żydowskich i dawnieyszych swych stanow i popisow podatkowych.

Kurs sankt-petersburski d. 1 stycznia 1824 r.: dukat hollen. nowy 11 r. 60 k.. Zmiana złota 2 r. k. 89. Zmiana srebra 2 r. 73¼ k.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6§ assygnacyami	— — 100	procentow
6§ brzęczącą monetą	— 99	
5§ takąż	— — — — 83½	

FRANCYA.

Paryż, dnia 3 stycznia.

(z Gazety Warszawskiey.)

Monitor tuteyszy umieścił d. 3o z. m. 5 postanowień królewskich, z których dwa tyczą się dokładnieyszey kontroli wydatkow skarbowych i zniesienia kilku urzędow. Trzecie zmnieysza liczbę jeneralnych inspektorów administracyi dochodow niestałych, których było 6, a będzie tylko 4. W 4tem i 5tem mianuje Monarcha Pana *Delafontaine* poborcą skarbu, a Pana *Vaugien* administratorem dochodow niestałych.

Jubilerowie tuteysi robią dowcipne pierścienie dla woyska naszego. Wyższa część wystawia Xięcia *Angouleme*, naczelnego wodza, a za otworzeniem wierzchu, w środku są wypisane bitwy, stoczone od czasu przeyścia rzeki *Bidassoa*, aż do oswobodzenia Króla hiszpańskiego, tak na lądzie jak i na morzu, oraz mowy, które Xiąże miał do woyska, i nazwiska wojowników, którzy się szczególniey popisali. Pierścienie tych dostać można u rytownika *Leveque* w *Palais-Royal* pod liczbą 121 i u jubilera *Renouf* przy ulicy *Michelle Comte* pod liczbą 22. Znaydują się tam także małe podobne medale z wizerunkiem Xięcia.

Młody Xiąże *Bordeaux* otrzymał na nowy rok podarunek, który nazwano *Trocadero*, a który zrobili złotnicy nadworni *Quirille* i *Petit Jean*. Jest to twierdza srebrna z bramami złotemi. Na wale stoi działo złote, z którego w środek twierdzy wylatują cukierki i rozsypują się naokoło po fosach i murach.

Nie podpada wątpliwości, iż nowe wybory deputowanych, stanowić będą większość strony rojalistów w nowey izbie, śmiało oraz zapewnić można, iż lewa strona będzie bardzo słabą. Strona ta składa się tylko z kilku osob, a mianowicie *Lafayette*, *Dargouson*, *Dupont de l'Eure* i *Tarayre*, w czasie ostatniego posiedzenia przybył do niey *Destult de Tracy*. Dawnieysi liberaliści *Mechin*, *Bignon*, *Etienne* i *André*, mniey jeszcze mogą się spodziewać, aby zostali obrani. Inni przeszli z lewey strony do lewego środka, jako to: *Lafitte*, jenerał *Foy* i *Benjamin Constant*. Jenerał *Foy* został nagle gorliwym stronnikiem i wielbicielem Xięcia *Angouleme*.

Korpus żandarmów francuzkich, utworzony w Hiszpanii dla utrzymania porządku w wcysku, zapowrótem do *Pau* został rozpuszczony.

Walter Scott kończy nowy romans pod napisem: *Oblężenie Ptolomaidy*, wyjątek z dziejów Krucyaty.

Towarzystwo rolnictwa, wyzwolonych nauk i sztuk pięknych, podało do rozwiązania następujące pytanie, za nagrodę 300 frankow, komu się należy pierwszeństwo w porównaniu francuzkiey i angielskiey literatury romantyczney?

Stan zbiegłych Hiszpanów, będących w *Marsylii*, a mających się ztamtąd udać do *Alençon*, jest bardzo smutny. Wielu z nich niema sposobu wyżywienia siebie i rodziny swojey.

Dnia 4. Minister spraw wewnętrznych posłał prefektowi departamentu wyższey *Saony* jeden medal złoty i 3 srebrnych, dla rozdania lekarzom, którzy naywięcey zaszczepili ospy ochraniającey.

Niedaleko *Annecy* w Sabaudyi odkopano starożytną, bardzo piękną, posadzkę mozaikową, i głowę Bachantki z białego marmuru, którą powszechnie za wzorowe dzieło kunsztu uznają.

Dnia 5. Listy z *Walencyi* donoszą o przywiezieniu tam d. 20 grudnia półkownika *Valtena*, który podczas rewolucyi kazał uskutecznić wyrok śmierci na jenerała *Elio*. Osadzono go w tey samey wieży, gdzie siedział wspomniony zacny jenerał.

Mieszkańcy krajowi przyymują wszędzie z radością woysko nasze, powracające z Hiszpanii. Wszystkie miasta przesadzają się w uroczystościach dla niego.

Dnia 6. Onegday po mszy ś. przyjął Monarcha hołd uszanowania od ministrów, kanclerza, Xięcia *Taylerand*, wielu członków izby parów i jenerałów, tudzież Nuncyusza Papiezkiego i posłów hiszpańskiego i neapolitańskiego.

Troskliwość Króla Jmci rozciąga się zarówno do wszystkich części woyska. Od dawna prawdziwi przyjaciele Monarchii pragnęli polepszenia losu wielu oficerów, którzy małą płacę pobierali. Marszałek *Lauriston* podał Królowi Jmci stosowny projekt, który Monarcha przyjąwszy, przeznaczył z listy cywilney 195,000 frankow na dodatkową płacę dla oficerów niższego stopnia, i żołnierzy rozmaitych kompanij straży bokowey.

Donoszą z *Bajonny*, iż umieszczona w niektórych dziennikach wiadomość o rozdwojeniu woyska wiary w *Estella*, w Nawarrze, żadney niema zasady.

Do dnia 30 z. m. przechodziło przez *Perpignan* 16 półkow piechoty i 6 jazdy z artylleryą, wracając z Hiszpanii do oyczyzny swojey.

Podług listow prywatnych z *Madrytu*, lud tameczny był bardzo wesoły w święta Bożego Narodzenia, mimo atoli natłoku i hałasu, niezdarzył się naymnieyszy nieporządek, któryby wymagał wdania się policyi lub woyska.

Mają wyyść w Anglii z druku *Pamiętniki Ferdynanda VII*, których autorem jest adwokat hiszpański.

H i s z p a n i j a.

Madryt dnia 23 *grudnia.*
(z *Gazety Warszawskiey.*)

Zapewniają, iż ministrowie nie są wspierani w swoich działaniach przez radę stanu, która międzу innemi, opierała się ustanowieniu na granicach opłat celnych, z powodu, iż stany tenże środek do skutku przywieść usiłowały; że dobrze myślące prowincye zostałyby przez to oszukane, a rośnie pragną jedynie przywrócenia systematu skarbowego, jaki był za czasow *Karola III*, przez sławnego Margrabiego *Squillache* zaprowadzony.

Zakonnikom hiszpańskim, którzy się sekularyzowali, zabroniono odprawiać mszy ś., bez pozwolenia biskupa właściwey dyecezyi.

Odbieramy wiadomość z Portugalii o utwierdzający się tam coraz bardziey spokoyności. Nie dawno uwolniono wiele osob uwięzionych, a ci, którzy kray opuścili, wracają w znaczney liczbie na łono swych rodzin do stolicy.

Dnia 26. Pan *Paez de la Catena*, został mianowany posłem hiszpańskim w *Londynie*, Pan *Credia* kommissarzem obrachunkowym tamże, Pan *Arduaga* posłem w *Berlinie*, Pan *Acosta* posłem w *Dreźnie*, a Pan *Navia* sprawującym interessa przy dworze niderlandzkim.

Panuje tu nayzupełnieysza spokoyność. Namiętności ustają, i coraz bardziey przywraca się dawny porządek rzeczy. Monarcha codzień prawie przejeżdża się po mieście, a lud wita go radośnemi okrzykami.

Wszyscy bawiący tu oficerowie byłego, tak nazwanego, woyska wiary, noszą przy guziku u munduru nowo ustanowiony medal srebrny z napisem: *Król za wierność.*

Z wyraźnego rozkazu Monarchy, urządzenie nowey gwardyi królewskiey idzie spiesznie; cały korpus ma się składać z 8,000 hiszpanów i 4,000 szwaycarów. Naprawiają i przyozdabiają koszary, gdzie woysko francuzkie stoi.

A n g l i a.

Londyn dnia 31 *grudnia.*
(z *Gazety Warszawskiey.*)

Admirał *Jabat*, poseł hiszpański za rządu stanow przy dworze tuteyszym, został odwołany.

Zaciąg do woyska naszego idzie z pośpiechem. Zaciąg żołnierzy morskich ma bydź urządzony podług nowego systematu.

W uroczystość Bożego Narodzenia, *Mina* był na nabożeństwie w kaplicy posła hiszpańskiego.

Tuteysza gazeta ministeryalna *Goniec*, z d. 26 b. m. umieszcza uwagi o wyspie *Kuba*, i między innemi wyraża: „Jeśli mieszkańcy tey wyspy ogłoszą się niepodległymi, natenczas Zjednoczone Stany półnecney Ameryki, usiłować będą przyłączyć ich do siebie, a gdy zostaną panami *Hawanny*, wtedy możemy się pożegnać z osadami naszemi zachodnio-indyyskiemi. Kto bowiem posiada *Hawannę*, ma także sposob, abyśmy ani beczki cukru z Jamaiki nie sprowadzili. Komuż więc dozwolimy objąć *Hawannę?* Gdybyśmy ją mieli, zdołalibyśmy powściągnąć ambicyą Zjednoczonych Stanów."

Przewidywać można, iż zaydzie nadzwyczayna odmiana w cenie cukru, skoro na przyszłych obradach parlamentu, rozstrzygnie się wielkie zapytanie o cukrze wschodnio i zachodnio-indyyskim, bez względu na plantatorow cukru w Indyach zachodnich. Niepodpada wątpliwości, iż po uchyleniu większego cła od cukru sprowadzanego z Indyy wschodnich, surowy cukier spadnie w *Londynie* o 10 szyllingow, a rafinowany o 15: bo tyle wynosi cło podwyższone, a zatém i w całey Europie cena cukru zmnieyszy się o 33⅓ procentu.

Gazeta *New Times* pisze: „Jest rzeczą godną uwagi, iż kraje amerykańskie, które tak długo kosztownych kruszców dostarczały Europie, pozyskawszy niepodległość, muszą szukać pieniędzy w Anglii, i miliony f. szter. pożyczać w kraju, który ani na szeling złota i srebra z kopalni nie wydaje. Gdy teraz prowincya *Guatimala* ogłosiła niepodległość swoję, wkrótce więc zapewne usłyszymy o pożyczce dla niey."

Niedawno utworzyło się w *Edynburgu* nowe towarzystwo literackie, na wzór klubu roxburskiego w *Londynie*. Przewodniczy w nim Pan *Walter Scott*, a syn xięgarza *Lainz* jest sekretarzem.

(1)

Na ostatniey uczcie tego klubu spiewano balladę, która się tak podobała, iż ją obrano za pieśń towarzystwa. Autorem jey jest niejaki *Wawerley*.

Odebrano tu wiadomość z *Madrytu*, iż dla zasilenia wycieńczonego skarbu, ustanowiono opłatę po 25 od sta wartości towarow znaydujących się w sklepach na przedaż.

Sławny kompozytor *Rossini* doznaje dobrego przyjęcia w tuteyszey stolicy. Zaraz po przybyciu, lubo jeszcze był chory po żegludze z *Calais* do *Douvres*, został wezwany do Króla. Monarcha ciągle przez 6 dni, kazał się dowiadywać o jego zdrowiu. Wyzdrowiawszy *Rossini*, udał się do zamku, i miał zaszczyt jeść śniadanie z Monarchą sam nasam. Niektórzy członkowie parlamentu dali potém dla niego ucztę na 500 osob, po którey śpiewał, a zachwyceni goście ofiarowali mu w podarunku 2,000 f. st.

Anglia konsumuje na rok 400 milionow funtow cukru, a Francya, mająca nierównie większą rozległość kraju i ludność, tylko 100 miljonow funtow, co zdaje się ztąd pochodzić, iż doyrzalsze owoce we Francyi, niepotrzebują dodawania cukru do potraw.

Przybył tu *Moira*, prezes ostatnich stanow portugalskich.

Od dnia 20 grudnia 1822 r. do 17 grudnia roku zeszłego 1823, urodziło się w *Londynie* 27,679 dzieci, a umarło 20,587 osob różnego wieku.

Jest rzeczą godną uwagi, jak niezmordowaną chęć do wynalazkow mają anglicy. Niedawno ktoś uczynił na gospodzie *Lloyds* wniosek, względem sprowadzenia z Kanady drzewa na budowę okrętow. Radzi zrobić spód okrętowy długości 300 stop, naładować go drzewem, zbić je z bokow, i smołą posmarować, a potém spuścić na morze, i wziąć resztę drzewa, zostawując tylko mieysce dla dwóch parowych machin. Ogromna ta szychta drzewa, przepłynęłaby ocean atlantycki, a tym sposobem, za jednym razem, sprowadzonoby tyle drzewa z Kanady do Anglii, jak się dawniey do takiey ilości, 30 okrętow, mogących wziąć po 500 beczek ładunku, używało.

Pismo peryodyczne angielskie, *Medicinal-Adviser*, umieściło następujący rachunek oberżysty w *Chester* z XV wieku. „Sniadanie dla Pana *Godfrey Walton*, dla dobrey Lady *Walton*, i dla piękney jey córki *Gabryeli*: 3 funty solonego łososia, 2 funty gotowaney baraniny z cébulą, 3 porcye wieprzowiny, 6 funtow ordynaryynego chleba, kwarta (*schoppen*) miodu i 5 kwart dubeltowego piwa.“ Sniadanie to było jeszcze o godzinie 6tey z rana.

Dnia 2 stycznia. Tuteysza gazeta ministeryalna *Goniec*, przeięła się od niedawnego czasu duchem pism oppozycyynych, i bez żadney zasady daje do zrozumienia, iż polityczny horyzont europeyski nie jest tak wypogodzony, jakby życzyć, spodziewać się i sądzić wypadało. W dzisieyszym numerze powtarza to zdanie. Taż gazeta donosi z *Madrytu*, iż w przeciągu czasu od d. 11 do 15 b. m., wyprawa morska hiszpańska ma się udać do *Limy*, a potem czyni w tey mierze uwagi.

W roku zeszłym wyniosło się blizko 10,300 mieszkańców z Irlandyi do *Kwebeku*.

Rossini jest przedmiotem rozmow we wszystkich towarzystwach tuteyszych. Dnia 29 z. m. dyrygował wielkim koncertem, granym w obecności Monarchy naszego w *Brighton*. Hrabia *Liewen*, poseł Cesarsko Rossyyski przedstawiał go Królowi Jmci, który bardzo grzecznie przyjął i udał się do sali koncertowey, gdzie naypierwiey Pan *Krämer* grał uwerturę z opery *Sroka złodziey*, z dętemi instrumentami. Siadł potem *Rossini* do fortepiano i grał kilka aryy z *Otella*.

Rozruchy na wyspie *Barbados* trwają ciągle. Listy z *Antigoa* pisane d. 22 października wyrażają, iż murzyni chcieli spalić wielki skład towarow, lecz szczęściem wcześnie postrzeżono podłożony ogień, i mieszkańcy wyznaczyli 100 f. st. nagrody, za wyjawienie podpalacza.

Słychać o odprawić się mającém zgromadzeniu kupcow, prowadzących handel z zachodniemi Indyami, w celu naradzenia się nad stanem tameczných osad, i podania stosowney petycyi parlamentowi.

W hrabstwie *Essex*, niejaki *Feake* przedał niedawno żonę swoję za 20 szyllingow. Poborca celny kazał kupującemu zapłacić podług prawa 1 pennę cła.

D a n i j a.

Kopenhaga, dnia 3 stycznia.
(z Gazety Warszawskiey).

Potęga morska królestwa naszego liczy jednego admirała, jednego wice-admirała, 7 kontradmirałów, 9 kommandorów, 3 kommandorów kapitanów, 21 kapitanów pierwszey klassy, 26 kapitanów drugiey klassy, 41 poruczników pierwszey klassy, 33 poruczników drugiey klassy.

Ponowiono tu surowy zakaz noszenia lasek ze szpadami i sztyletami.

S z w e c y a.

Sztokolm d. 23 grudnia.
(z Gazety le Conservateur Impartial.)

Król Jmć zamknął wczora seym i miał następującą mowę do deputowanych czterech stanów:

Mości Panowie Członkowie Stanu Szlacheckiego:

Uczucia, któreście mi dopiero wynurzyli, stają się nagrodą trudów i prac, nieodłącznych od tronu, przyymuję je z zadowoleniem i wdzięcznością, które we mnie wzbudza ten nowy hołd Waszego poświęcenia się.

Przednieyszy stanie kraju, umiejący oceniać pożytki dobrego urządzenia towarzyskiego, uznałeś zepewne dobrodzieystwa z niego wypływające dla narodów, trzymających się systematu sprawiedliwości, jaki administracya sobie zakreśliła. Niezgoda obywateli, zaniedbanie rolnictwa i niewola ludu, są pospolicie skutkami okropnemi bojaźni i słabości rządów. Będziemy unikali zgubnych tych plag narodów, a kray cieszyć się będzie ciągłym pokojem wewnątrz, i niepodległością zewnątrz.

Pewny jestem, że Stan Szlachecki wesprze me usiłowania, dążące do szczęścia i chwały narodu, a przez to udowodni, że nie przestał oddawać czci popiołom mężnych, którzy byli pierwszymi założycielami ich stanu.

Ponawiam jeszcze Wam, Mościwi Panowie, zapewnienie wszystkich mych uczuć i mey przychylności królewskiey.

Mości Panowie, Członkowie Stanu Duchownego.

Wdzięczny jestem za uczucia, któreście mi okazali; są one też same, jakie zawsze zwykliście okazywać w słowach i uczynkach; słodkiem to jest dla mnie ukontentowaniem, oddawać tę sprawiedliwość stanowi duchownemu.

Czysta nauka ewangeliczna położyła w Szwecyi fundament urządzenia towarzyskiego. Sludzy tego kościoła, powołani jedynie do oświecania ludzi i wzmacniania w nich religiyney wiary, wypełniacie razem podwóyną pracę, kształcenia obywateli wiernych krajowi, i nauczania tey moralności czystey i chrześciańskiey, która jedna człowieka z sobą samym, i każe mu pokładać całą swą nadzieję w nieograniczoney dobroci Stwórcy.

Nie przestawaycie nauczać zasad zbawiennych, które wyznajecie, a przykładając się do udoskonalenia instrukcyi publiczney, wskazuycie młodzieży różnicę złego od dobrego i sprawiedliwości od tego wszystkiego, co tylko pozor jey nosi. Oświadczając wam, że polegam na waszych usiłowaniach, ustalających ten wielki cel narodowy, miło mi jest przy tey okoliczności zapewnić stan duchowny o mojey pomocy, przychylności i łasce Królewskiey.

DODATEK.